

Marzanna Witek-Hajduk

Zastosowanie procedur uproszczonych w praktyce polskiego handlu zagranicznego

---

International Journal of Management and Economics 15, 110-133

2004

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Zastosowanie procedur uproszczonych w praktyce polskiego handlu zagranicznego

Pojęcie i formy procedur uproszczonych

Jedną z instytucji, która została przeniesiona do polskiego kodeksu celnego z kodeksu celnego Wspólnot Europejskich jest procedura uproszczona. Procedury uproszczone zostały zdefiniowane w artykule 76 wspólnotowego kodeksu celnego¹, który przewiduje, że w celu usprawnienia przebiegu formalności i procedur celnych organy celne mogą zezwolić na zastosowanie jednej z trzech niżej wymienionych form procedur uproszczonych:

- 1) złożenie zgłoszenia celnego uproszczonego, to jest zgłoszenia celnego, które nie zawiera niektórych elementów i/lub do którego nie trzeba dołączyć niektórych dokumentów określonych w ustępie 2 artykułu 76;
- 2) złożenie, w miejsce zgłoszenia celnego, dokumentu handlowego lub urzędowego wraz z wnioskiem o objęcie towarów daną procedurą celną;
- 3) zgłoszenie towarów do danej procedury celnej dokonane poprzez wpisanie towarów do rejestrów prowadzonych przez podmiot; przy czym w tym przypadku organy celne mogą zwolnić zgłaszającego z obowiązku przedstawienia towarów w urzędzie celnym.

W polskim kodeksie celnym także wyróżniono **trzy rodzaje procedur uproszczonych**²:

- 1) zgłoszenie celne uproszczone;
- 2) złożenie dokumentów handlowych lub urzędowych z wnioskiem o objęcie towarów procedurą celną;
- 3) wpis towarów do rejestrów prowadzonych przez osobę korzystającą z procedury celnej.

Zgłoszenie celne uproszczone jest składane na formularzu SAD, na którym w zależności od procedury celnej wypełnia się tylko niektóre określone pola, dołączając jednocześnie odpowiednie załączniki.

W wypadku objęcia towarów procedurą dopuszczenia do obrotu, procedurą składu celnego, procedurą uszlachetnienia czynnego, procedurą odprawy czasowej oraz procedurą przetwarzania pod kontrolą celną do zgłoszenia celnego należy dołączyć następujące dokumenty³:

- fakturę lub kserokopię albo inny dokument służący do określenia wartości celnej
- specyfikację towarów lub listę towarów, jeżeli faktura nie spełnia roli specyfikacji
- deklarację wartości celnej (DWC)
- upoważnienie do zgłoszenia towarów, jeżeli zgłoszenie celne dokonywane jest przez przedstawiciela.

W wypadku objęcia towarów procedurą uszlachetniania biernego, procedurą wywozu i procedurą tranzytu albo procedurą uszlachetniania biernego i procedurą tranzytu, do zgłoszenia celnego należy dołączyć następujące dokumenty⁴:

- fakturę, a gdy nie ma faktury, dołączamy fakturę prowizoryczną, fakturę *pro forma* albo fakturę celną
- specyfikację towarów lub listę towarową, jeżeli faktura nie spełnia roli specyfikacji
- upoważnienie do zgłoszenia towarów, jeżeli zgłoszenie celne dokonywane jest przez przedstawiciela
- dokument gwarancyjny, jeżeli urzędem celnym wyjścia jest polski urząd celny i przywóz odbywa się w ramach Wspólnej Procedury Tranzytowej.

Złożenie dokumentów handlowych lub urzędowych wraz z wnioskiem o objęcie towarów procedurą celną stanowi drugi rodzaj procedury uproszczonej. Ta procedura uproszczona umożliwia składanie przez osobę uprawnioną dokumentów handlowych lub urzędowych zamiast zgłoszenia celnego. Dokumentami tymi są faktura, faktura konsularna, celna, prowizoryczna lub faktura *pro forma*. Organ celny ma swobodę uznania również innych dokumentów, jeżeli spełniają warunki urzędowe bądź handlowe. Dokumentami handlowymi mogą być⁵:

- dokumenty przewozowe
- dokumenty transportu morskiego (konosament morski, morski list przewozowy, kwit sternika, kwit dokowy, kwit portowy)
- dokumenty transportu kolejowego (międzynarodowy kolejowy list przewozowy CIM lub SMGS)
- dokumenty transportu samochodowego (międzynarodowy samochodowy list przewozowy CMR)
- dokument transportu lotniczego (międzynarodowy lotniczy list przewozowy)
- dokumenty spedytorskie (zaświadczenie spedytora FCR, spedytorskie zaświadczenie transportowe FCT, konosament spedytorski FBL, spedytorski kwit składowy FWR)
- dokumenty składu (kwit składowy, warrant),
- dokumenty ubezpieczeniowe (polisa ubezpieczeniowa, certyfikat ubezpieczeniowy).

Oprócz powyższych dokumentów wnioskodawca jest również zobowiązany dołączyć specyfikację towarów (jeżeli dokumenty nie spełniają roli specyfikacji) oraz upoważnienia w przypadku, gdy zgłoszenie celne dokonywane jest przez przedstawiciela⁶. W przypadku tej formy procedury uproszczonej zgłoszenie celne następuje przez złożenie zestawu w postaci wniosku o objęcie towarów procedurą celną wraz z dokumentami

handlowymi lub urzędowymi. Korzystanie z tej formy uproszczeń wymaga przedstawienia towaru wraz ze zgłoszeniem uproszczonym w urzędzie celnym.

Trzecią formą procedur uproszczonych jest **wpis towarów do rejestrów prowadzonych przez osobę posiadającą pozwolenie na stosowanie procedury uproszczonej**. Wpisanie towarów do rejestrów ma tę samą moc prawną co przyjęcie zgłoszenia celnego. Osoba korzystająca z tej procedury powinna niezwłocznie powiadomić organ celny o dostarczeniu towaru do miejsca uznanego przez organ celny, określonego w pozwoleniu na stosowanie procedury uproszczonej. Miejscem uznanym przez organ celny jest miejsce inne niż urząd celny, w którym mogą być dokonywane czynności przewidziane w przepisach prawa celnego, np. magazyn celny. Powiadomienie należy złożyć co najmniej dwie godziny przed końcem pracy właściwego miejscowo oddziału lub posterunku celnego. Może ono być dokonane w każdej formie pisemnej, również za pośrednictwem faksu lub z zastosowaniem technik elektronicznych, i powinno zawierać podstawowe informacje o towarze, środku transportu oraz o osobie upoważnionej do powiadamiania, usuwania zamknięć celnych oraz dokonywania wpisu. Organ celny może potwierdzić otrzymane powiadomienie i wyrazić zgodę na rozładunek towarów i usunięcie zamknięć celnych umieszczonych na towarach oraz na środkach przewozowych lub podjąć decyzję o zatrzymaniu towarów i poddaniu ich kontroli celnej w normalnym trybie⁷. W przypadku wyrażenia przez urząd celny zgody lub braku potwierdzenia ze strony urzędu celnego w ciągu dwu godzin, wnioskodawca dokonuje wpisu do specjalnego rejestru. W wypadku wyrażenia zgody na rozładunek wpis następuje w dniu otrzymania potwierdzenia z urzędu celnego. Rejestr prowadzony jest w sposób ciągły, w formie książkowej lub z zastosowaniem technik elektronicznego przetwarzania danych⁸. Przepisy wspólnotowe wprowadzają ograniczenia w możliwościach korzystania z „procedury w miejscu”. Organy celne nie zezwalają na skorzystanie z tej procedury osobom korzystającym z procedury uszlachetniania czynnego, które nie prowadzą księgi uszlachetniania czynnego⁹. Wskazuje się na następujące korzyści stosowania procedury uproszczonej w postaci wpisu do rejestru¹⁰:

- 1) zmniejszenie kosztów zwykle ponoszonych przy dokonywaniu zgłoszeń celnych na zasadach ogólnych, w tym na przykład kosztów przechowywania towarów w magazynie celnym, kosztów transportu z magazynu celnego do urzędu celnego, kosztów wynikających z usług agencji celnej;
- 2) krótszy czas realizacji dostaw (towary są transportowane bezpośrednio z granicy do własnych magazynów bądź z tych magazynów do granicy z pominięciem przedstawienia towarów w urzędzie celnym), a także czas związany ze zgłoszeniem towarów do określonej procedury (nie jest wymagane złożenie dokumentów SAD);
- 3) możliwość zdejmowania lub nakładania zamknięć celnych na środek transportu lub opakowanie przez agentów celnych, którzy są upoważnieni przez osobę stosującą procedurę uproszczoną do tej czynności;
- 4) możliwość dokonania zbiorczego powiadomienia – dyrektor urzędu celnego w pozwoleniu może wyrazić zgodę (gdy towar przy wprowadzeniu do składu celnego

objęte standardową procedurą składu celnego), aby powiadomienie o wprowadzeniu towaru miało charakter zbiorczy i dotyczyło wszystkich towarów wyprodukowanych ze składu celnego w danym dniu z zastosowaniem uproszczeń i objętych jedną procedurą celną;

- 5) możliwość dokonywania wysyłek poza godzinami pracy urzędu celnego – dyrektor urzędu celnego w pozwoleniu może wyrazić zgodę na taki sposób realizacji procedury uproszczonej; wysyłka poza godzinami pracy urzędu celnego może wymagać przesłania co najmniej dwie godziny przed zakończeniem pracy urzędu celnego informacji o planowanych wysyłkach; w pierwszym dniu roboczym po rzeczywistym dokonaniu wysyłki należy dostarczyć do urzędu zestawienie tych wysyłek (regulacja ta pozwala na zachowanie przez eksporterów ciągłości w dokonywaniu wysyłek).

Po zakończeniu korzystania z jednej z trzech wyżej wskazanych form procedur uproszczonych powinno nastąpić rozliczenie. Okres rozliczeniowy wynosi jeden miesiąc rozliczeniowy, przy czym rozliczanie tego okresu obejmuje zgłoszenia celne dotyczące towarów zgłaszanych od pierwszego do ostatniego dnia tego okresu. Organ celny, wydając pozwolenie na stosowanie procedury uproszczonej, określa w nim początek okresu rozliczeniowego. Zgłoszenie celne uzupełniające powinno być złożone w trakcie trwania okresu rozliczeniowego lub nie później niż po upływie 5 dni od ostatniego dnia okresu rozliczeniowego.

Procedury celne, w których stosowane są procedury uproszczone

Zgodnie z obowiązującym do momentu akcesji kodeksem celnym, procedury uproszczone stosowane mogą być w następujących procedurach celnych:

- 1) procedurze dopuszczenia do obrotu,
- 2) procedurze składu celnego,
- 3) procedurze uszlachetniania czynnego,
- 4) procedurze przetwarzania pod kontrolą celną,
- 5) procedurze odprawy czasowej,
- 6) procedurze uszlachetniania biernego,
- 7) procedurze wywozu,
- 8) procedurze tranzytu.

Przewiduje się jednak następujące wyjątki co do możliwości zastosowania procedury celnej uproszczonej:

- nie można objąć towaru procedurą składu celnego z zastosowaniem zgłoszenia celnego uproszczonego bez złożenia towaru w składzie celnym
- nie można objąć towaru procedurą składu celnego z zastosowaniem wpisu towarów do rejestru, gdy korzystający ze składu celnego ponosi odpowiedzialność za wykonanie obowiązków wynikających ze składowania towarów w składzie celnym bądź za zapewnienie usunięcia towarów złożonych w składzie spod dozoru celnego

- w przypadku procedury uszlachetniania czynnego istnieje możliwość korzystania z uproszczonej procedury celnej z wyjątkiem wypadku, gdy przedmiotem tej procedury są towary przywożone w celu naprawy, a osoba zainteresowana ubiega się o wyrażenie przez organ celny zgody na złożenie skróconego wniosku o udzielenie pozwolenia na korzystanie z procedury uszlachetniania czynnego wraz ze zgłoszeniem celnym o objęcie towarów tą procedurą
- w przypadku procedury przetwarzania pod kontrolą celną uproszczona procedura celna może być stosowana z wyjątkiem, gdy osoba ubiega się o wyrażenie zgody przez organ celny na złożenie skróconego wniosku o udzielenie pozwolenia na korzystanie z procedury przetwarzania pod kontrolą celną wraz ze zgłoszeniem celnym o objęcie tą procedurą towarów w sytuacji, gdy termin dokonania procesu przetwarzania wynika z kontraktu lub wnioskodawca dokonuje procesów przetwarzania sporadycznie lub wartość celna towarów przywożonych nie przekracza równowartości 1000 euro;
- przy procedurze odprawy czasowej uproszczona procedura celna może być stosowana z wyjątkiem towarów, które są objęte karnetem ATA, oraz z wyjątkiem, gdy osoba ubiega się o zgodę organu celnego na złożenie skróconego wniosku o udzielenie pozwolenia na korzystanie z odprawy czasowej wraz ze zgłoszeniem celnym o objęcie towarów tą procedurą
- przy procedurze uszlachetniania biernego procedura uproszczona może być stosowana z wyjątkiem, gdy osoba ubiega się o objęcie tą procedurą towarów wywożonych w celu naprawy nie mającej charakteru zarobkowego lub w celu wykonania zobowiązań gwarancyjnych równocześnie ze skróconym wnioskiem o udzielenie pozwolenia na korzystanie z tej procedury
- uproszczona procedura celna może być zastosowana przy procedurze tranzytu tylko w przypadku, gdy zgłoszenie celne do tej procedury dokonywane jest na dokumencie SAD.

Unia Europejska jest obszarem, w którym są stosowane wspólne przepisy celne. Z dniem akcesji obowiązująca w Polsce ustawa *Kodeks celny* z dnia 09.01.1997 r. zostanie uchylona i równocześnie przestaną obowiązywać wszystkie akty wykonawcze wydane na podstawie kodeksu. Procedury celne, w tym procedury uproszczone, zostały opisane w dziale IV wspólnotowego kodeksu celnego. Należy zwrócić uwagę na następujące zmiany w porównaniu z regulacjami zawartymi w polskim prawie celnym odnośnie do procedur celnych¹¹:

- **Procedura dopuszczenia do obrotu:** we wspólnotowym kodeksie celnym procedura ta nazywa się **dopuszczenie do wolnego obrotu** i jest stosowana przy towarach niewspólnotowych
- **Procedura tranzytu:** istotną nowością jest rozróżnienie **procedury tranzytu zewnętrznego oraz procedury tranzytu wewnętrznego**, przy czym przy tranzyście zewnętrznym przewiduje się możliwość stosowania zabezpieczenia ryczałtowego ustalanego na poziomie 7000 euro, a dla osób stale korzystających z tej procedury może to być tylko 30% tej kwoty
- **Procedura składu celnego** – przepisy przewidują szerszą gamę form składów celnych oraz wprowadzenie dwóch typów składów celnych prywatnych umożliwiających bardziej elastyczne prowadzenie działalności gospodarczej

- **Procedura uszlachetnienia czynnego, Procedura uszlachetnienia biernego, Procedura odprawy czasowej** – w przypadku tych procedur zasady w niewielkim stopniu się zmieniają; należy pamiętać, że z punktu widzenia regulacji celnych przewóz towarów np. do uszlachetnienia w ramach obszaru UE nie będzie już procedurą celną uszlachetnienia czynnego i nie będzie też wymagał uzyskania pozwolenia; niewątpliwie ułatwi to i uprości działalność gospodarczą
- **Procedura przetwarzania pod kontrolą celną** – nastąpią korzystne dla przedsiębiorców zmiany, gdyż przepisy unijne bardziej liberalnie podchodzą do stosowania tej procedury, można przypuszczać, że przedsiębiorcy zwrócą uwagę na nowe możliwości, które niesie za sobą stosowanie tej procedury
- **Procedura wywozu** – procedura ta będzie stosowana w sytuacji wywozu towaru wspólnotowego poza granice UE.

Pozwolenie na stosowanie procedur uproszczonych

Stosowanie procedur uproszczonych jest uzależnione od uzyskania pozwolenia. W artykuł 79 §1 ustawy Kodeks celny określono następujące warunki, które musi spełnić osoba starająca się o uzyskanie pozwolenia na korzystanie z procedury uproszczonej¹²:

- 1) jest osobą krajową w rozumieniu kodeksu celnego;
- 2) prowadzi działalność gospodarczą od co najmniej 1 roku;
- 3) jest podatnikiem podatku VAT;
- 4) osoby, które kierują działalnością danego podmiotu, nie były skazane prawomocnym wyrokiem za przestępstwo przeciwko dokumentom, mieniu, obrotowi pieniędzmi i papierami wartościowymi, za przestępstwo gospodarcze lub przestępstwo skarbowe;
- 5) nie zalega z cłem, podatkami stanowiącymi dochód budżetu państwa oraz składkami na ubezpieczenie społeczne;
- 6) nie jest wobec danego podmiotu prowadzone postępowanie egzekucyjne, upadłościowe, likwidacyjne lub układowe;
- 7) złoży generalne zabezpieczenie należności celnych przywożonych lub wywożonych (w formie depozytu w gotówce lub w formie gwarancji), w związku ze stosowaniem procedury uproszczonej, której dotyczy zgłoszenie celne uproszczone, w wysokości odpowiadającej zakresowi przewidywanej działalności gospodarczej;
- 8) w okresie ostatnich 3 lat nie zostało cofnięte danej osobie pozwolenie na stosowanie procedury uproszczonej z uwagi na naruszenie przepisów prawa;
- 9) przedłoży pozytywną opinię o sytuacji finansowej, wydaną przez bank prowadzący jej rachunek rozliczeniowy.

Wprowadzając instytucję procedury celnej, ustawodawca po raz pierwszy w prawie polskim określił więc kryteria, które powinna spełniać tzw. osoba solidna dokonująca

obrotu towarowego z zagranicą. Wymagania te oceniane są jako surowe i tylko nieliczni importerzy/eksporterzy mogą im sprostać.

Wniosek o wydanie pozwolenia na stosowanie procedury uproszczonej w postaci zgłoszenia celnego uproszczonego i w postaci złożenia – w miejsce zgłoszenia celnego – dokumentu handlowego lub urzędowego wraz z wnioskiem o objęcie towarów daną procedurą celną, należy złożyć do organu celnego właściwego miejscowo ze względu na urząd lub urzędy celne, w którym towary będą obejmowane procedurą celną z zastosowaniem uproszczeń. W przypadku procedury uproszczonej w postaci wpisu do rejestru wniosek powinien być złożony do organu celnego właściwego miejscowo ze względu na lokalizację miejsca, w którym dokonywane będą czynności wynikające ze stosowania procedury uproszczonej. Nie istnieje więc rozwiązanie pozwalające na automatyczne objęcie towaru uproszczoną procedurą celną. Wniosek o wydanie pozwolenia na stosowanie procedury uproszczonej powinien być sporządzony według wzoru stanowiącego załącznik do rozporządzenia w sprawie procedur uproszczonych i wyraźnie ma wskazywać formę procedury, o którą wnioskuje podmiot. Do wniosku należy dołączyć następujące dokumenty potwierdzające prowadzenie działalności gospodarczej¹³:

- 1) decyzję o nadaniu numeru identyfikacji podatkowej NIP;
- 2) zaświadczenie o nadaniu statystycznego numeru identyfikacyjnego REGON;
- 3) potwierdzenie zgłoszenia rejestracyjnego podatnika VAT lub oświadczenie, że podatnik nie ma obowiązku dokonania zgłoszenia rejestracyjnego;
- 4) zaświadczenie wydane przez właściwy dla wnioskodawcy urząd skarbowy o niezaleganiu z podatkami stanowiącymi dochód budżetu państwa;
- 5) zaświadczenie wydane przez właściwy dla wnioskodawcy oddział ZUS o niezaleganiu ze składkami na ubezpieczenie społeczne;
- 6) oświadczenie podpisane przez osoby kierujące działalnością gospodarczą wnioskodawcy, że w stosunku do wnioskodawcy nie jest prowadzone postępowanie egzekucyjne, upadłościowe, likwidacyjne lub układowe;
- 7) oświadczenie, że w okresie ostatnich 3 lat nie zostało wnioskodawcy cofnięte pozwolenie na stosowanie procedury uproszczonej ze względu na naruszenie przepisów prawa;
- 8) pozytywną opinię o sytuacji finansowej wnioskodawcy wydaną przez bank prowadzący rachunek wnioskodawcy;
- 9) informację z Krajowego Rejestru Karnego o niekaralności osób kierujących działalnością gospodarczą wnioskodawcy;

W przypadku procedury uproszczonej w formie wpisu towarów do rejestru dodatkowo należy przedłożyć następujące dokumenty¹⁴:

- opis miejsca, w którym dokonywane będą czynności wynikające ze stosowania procedury uproszczonej i jego plan sytuacyjny
- opis warunków, które mają zapewnić nienaruszalność i tożsamość towarów
- dokument potwierdzający tytuł prawny wnioskodawcy do użytkowania miejsca, w którym dokonywane będą czynności wynikające ze stosowania procedury uproszczonej

- wykaz zawierający imiona i nazwiska osób, które będą wykonywały czynności wynikające ze stosowania procedury uproszczonej, wraz z numerami i seriami ich dowodów osobistych oraz wzorami podpisów.

Dokumenty te powinny być złożone w oryginale lub uwierzytelnionej kserokopii i muszą zawierać dane aktualne w dniu złożenia wniosku.

Pozwolenie na stosowanie procedury uproszczonej ważne jest 12 miesięcy i może być przedłużane na dalsze okresy roczne. Ważne jest dla jednej dowolnie wybranej procedury celnej (wyjątkowo pozwolenie może obejmować jednocześnie procedurę wywozu i tranzytu lub procedurę tranzytu i uszlachetniania biernego) oraz dotyczyć tylko jednej z trzech form procedury uproszczonej.

Po złożeniu kompletnego wniosku o udzielenie pozwolenia na stosowanie procedury uproszczonej wnioskodawca jest zobowiązany do złożenia w terminie 30 dni zabezpieczenia generalnego należności celnych przywożonych lub wywożonych, które może być złożone w formie depozytu w gotówce lub w formie gwarancji bankowej. Ponadto gwarant powinien przedstawić na piśmie zobowiązania do zapłacenia solidarnie z dłużnikiem, bezwarunkowo i nieodwołalnie na każde wezwanie organu celnego zabezpieczonej kwoty wynikającej z długu celnego – o ile zapłacenie stanie się wymagalne. Wysokość zabezpieczenia generalnego musi odpowiadać zakresowi przewidywanej działalności wnioskodawcy. Pozwolenie może być wydane tylko osobie krajowej, która spełnia szczegółowe warunki określone przepisami kodeksu celnego. Organ celny w terminie 30 dni od dnia złożenia kompletnego wniosku wydaje decyzję – pozwolenie na stosowanie procedury uproszczonej lub decyzję odmowną. W wypadku decyzji odmownej wnioskodawcy przysługuje odwołanie do wyższej instancji, a następnie skarga do Naczelnego Sądu Administracyjnego. Pozwolenie na stosowanie procedury uproszczonej ważne jest 12 miesięcy i może być przedłużane na dalsze okresy roczne. Możliwość przedłużenia pozwolenia pozwala na kontrolę rzetelności eksportera lub importera poprzez coroczną weryfikację wnioskodawcy. Oznacza to nadmierne sformalizowanie procedury, która z założenia jest procedurą uproszczoną. Pozwolenie jest ważne dla jednej dowolnie wybranej procedury celnej (wyjątkowo pozwolenie może obejmować jednocześnie procedurę wywozu i tranzytu lub procedurę tranzytu i uszlachetniania biernego) oraz dotyczyć tylko jednej z trzech form procedury uproszczonej.

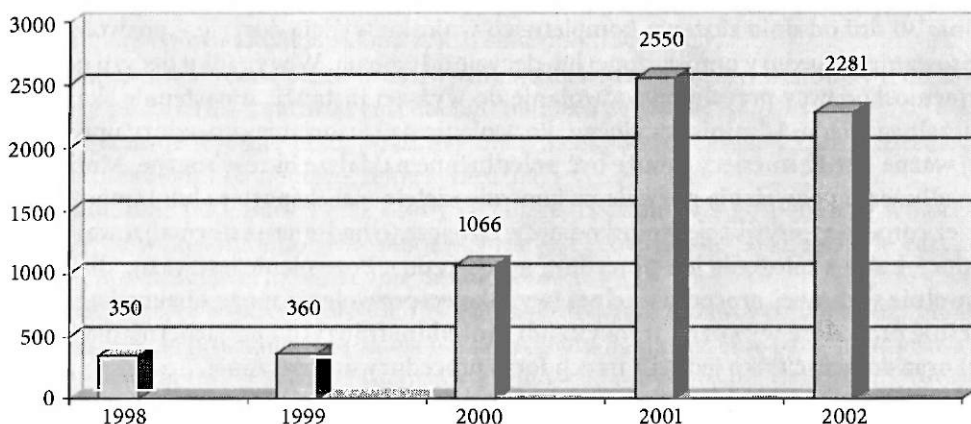
Kodeks celny enumeruje przesłanki cofnięcia przez organ celny wydanego pozwolenia na stosowanie procedury uproszczonej. Cofnięcie jest obligatoryjne w wypadku naruszenia któregośkolwiek z warunków wymienionych w art. 79 §1 kodeksu celnego. Możliwość cofnięcia pozwolenia zachodzi wówczas, gdy osoba, której udzielono pozwolenia, w sposób istotny naruszyła przepisy prawa związane z przywozem lub wywozem towarów. Organ celny co najmniej dwa razy w roku kalendarzowym przeprowadza kontrolę dokumentów, danych handlowych i księgowości w celu stwierdzenia, czy przepisy dotyczące procedury uproszczonej były właściwie stosowane i czy osoba ta nie naruszyła przepisów prawa związanych z przywozem lub wywozem towarów¹⁵. Podkreślić należy, że przepisy polskiego kodeksu celnego podlegały nowelizacji już po jego wejściu w życie, również w od-

niesieniu do tych regulacji, które dotyczą procedur uproszczonych. Istotną nowelizacją było umożliwienie agencjom celnym uzyskiwania pozwolenia na stosowanie procedury uproszczonej oraz „złagodzenie” wymagań w stosunku do podmiotów ubiegających się o pozwolenie na stosowanie procedury uproszczonej przez zastąpienie wymogu prowadzenia przez podmiot obrotów towarowych z zagranicą od co najmniej 1 roku wymogiem prowadzenia przez podmiot wnioskujący działalności gospodarczej od co najmniej 1 roku. Zmiany te sprzyjały zwiększeniu zakresu podmiotów spełniających warunki niezbędne do uzyskania pozwolenia na stosowanie procedury uproszczonej.

Zakres zastosowania procedur uproszczonych w Polsce w latach 1998-2002

Zmiany w polskim prawie celnym doprowadziły do wprowadzenia instytucji procedur uproszczonych, która pozwala na sprawniejszą organizację handlu zagranicznego, przede wszystkim od strony logistycznej.

Polskie przedsiębiorstwa mogą korzystać z instytucji procedury uproszczonej od 1998 r., lecz zakres i struktura wykorzystania procedur uproszczonych w kolejnych latach nie były jednakowe.

Rys.1. Liczba pozwoleń na stosowanie procedur uproszczonych wydanych w latach 1998-2002

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Biuletyn Statystyczny Służby Celnej Rzeczypospolitej Polskiej, Ministerstwo Finansów, Departament Organizacji Służby Celnej – Wydział Monitorowania i Analiz, Warszawa 1999-2002.

Jak wynika z rysunku 1, liczba wydanych pozwoleń na stosowanie procedur uproszczonych wzrosła z 350 w roku 1998 i 360 w roku 1999 do 2550 w roku 2001. W 2002 r. jednak liczba wydanych pozwoleń była już nieznacznie niższa w stosunku do roku poprzedniego. Można przypuszczać, że na tak znaczny wzrost liczby pozwoleń na stoso-

wanie procedury uproszczonej od 2000 r. wpłynęły między innymi zmiany przepisów dotyczących udzielania pozwoleń na stosowanie procedury uproszczonej, które weszły w życie właśnie w 2000 r. (umożliwienie agencjom celnym uzyskiwania pozwolenia na stosowanie procedury uproszczonej oraz „złagodzenie” wymagań w stosunku do podmiotów ubiegających się o pozwolenie na stosowanie procedury uproszczonej przez rezygnację z wymogu prowadzenia przez podmiot obrotów towarowych z zagranicą od co najmniej 1 roku na rzecz prowadzenia przez podmiot wnioskujący działalności gospodarczej od co najmniej 1 roku).

Tabela 1. Liczba wydanych w latach 1998-2002 i w I kwartale 2003 r. pozwoleń na stosowanie procedur uproszczonych według rodzaju procedury celnej

Nazwa Procedury	1998	1999	2000	2001	2002	I kwartał 2003	Ogółem 1998-I kwartał 2003
Dopuszczenie do obrotu	112	109	301	591	434	224	1771
Uzłachetnianie czynne	26	29	91	172	178	87	583
Odprawa czasowa	7	12	19	35	41	19	133
Skład celny	23	24	45	120	73	20	305
Uzłachetnianie bierne	4	1	7	327	56	22	417
Wywóz	151	142	398	721	632	372	2416
Przetwarzanie pod kontrolą celną	0	0	0	0	9	0	9
Tranzyt	27	43	205	584	858	346	2063
Ogółem	350	360	1066	2550	2281	1090	7697

Zródło: Opracowanie na podstawie: Biuletyn Statystyczny Służby Celnej Rzeczypospolitej Polskiej, Ministerstwo Finansów Departament Organizacji Służby Celnej – Wydział Monitorowania i Analiz, Warszawa 2003.

Pozwolenie na stosowanie procedury uproszczonej wydawane jest w odniesieniu do określonej procedury celnej. Jak przedstawiono w tabeli 1, od roku 1998 do I kwartału 2003 r. najwięcej pozwoleń na stosowanie procedury uproszczonej dotyczyło procedury wywozu (2416), tranzytu (2063) oraz procedury dopuszczenia do obrotu (1771). Najmniej pozwoleń zostało wydanych w odniesieniu do procedury przetwarzania pod kontrolą celną (9) oraz procedury odprawy czasowej (tylko 133 wydane pozwolenia). W analizowanym okresie wydano 7697 pozwoleń na stosowanie procedury celnej uproszczonej.

Zakres zastosowania procedur uproszczonych można także ocenić porównując liczbę pozwoleń wydanych na stosowanie procedur uproszczonych do ogólnej liczby pozwoleń na stosowanie procedur gospodarczych.

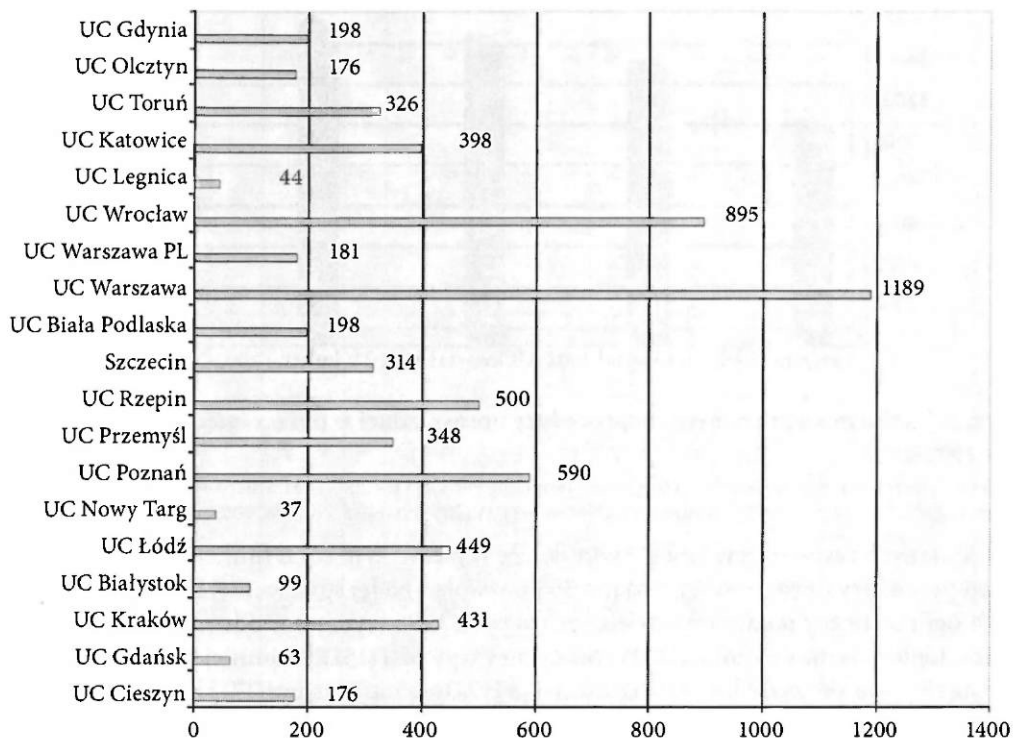
Tabela 2. Liczba pozwoleń na stosowanie gospodarczych i uproszczonych procedur celnych wydanych w latach 2000-2001

Procedura celna	Procedury gospodarcze 2000	Procedury uproszczone 2000	Procedury gospodarcze 2001	Procedury uproszczone 2001
Dopuszczenie do obrotu	-	301	-	591
Uzłachetnienie czynne w systemie ceł zwrotnych	836	29	809	29
Odprawa czasowa	7981	19	7196	35
Skład celny	3394	45	3219	120
Uzłachetnienie czynne w systemie zawiesznień	8567	62	8051	141
Uzłachetnienie bierne	7898	7	8935	327
Wywóz	-	398	-	721
Przetwarzanie pod kontrolą celną	2	0	1	1
Tranzyt	-	205	-	584
Ogółem	28678	1066	28211	2549

Źródło: http://www.mf.gov.pl/_files_/sluzba_celna/kompendium/html/pl/5/tabela_5.3html

Jak przedstawiono w tabeli 2, liczba wydanych w latach 2000-2001 pozwoleń na stosowanie procedury uproszczonej była niewielka w stosunku do liczby wydanych ogółem pozwoleń na stosowanie danej procedury gospodarczej. I tak w 2000 r. wydano ogółem 28678 pozwoleń na stosowanie procedury gospodarczej i tylko 1066 pozwoleń na stosowanie procedury uproszczonej. W roku 2001 liczba wydanych pozwoleń na stosowanie procedury gospodarczej kształtowała się na poziomie zbliżonym do roku poprzedniego i wyniosła 28211, a liczba pozwoleń na stosowanie procedury uproszczonej – 2549, czyli dwa razy więcej niż w poprzednim roku.

Jak przedstawiono na rysunku 2, najwięcej pozwoleń na stosowanie procedury uproszczonej zostało wydanych przez urzędy celne w Warszawie (1189), we Wrocławiu (895), w Poznaniu (590), Rzepinie (500), Łodzi (449) i Krakowie (431). Należy w tym miejscu

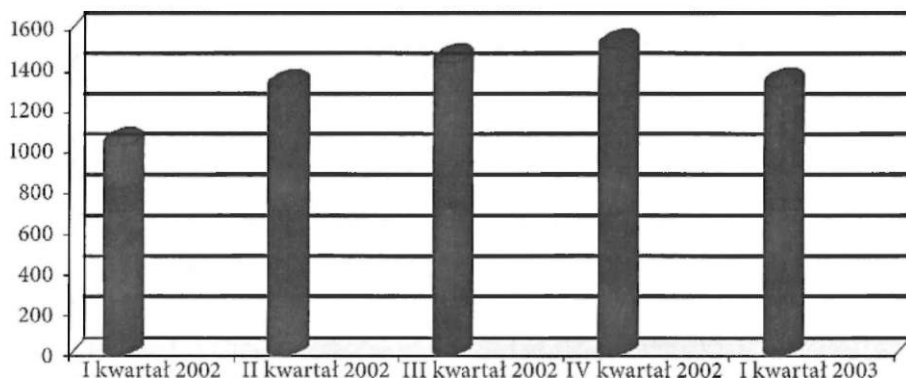

Rys. 2. Liczba pozwoleń na stosowanie procedury uproszczonej wydanych w latach 1998-2002 przez poszczególne urzędy/izby celne

Źródło: Opracowanie na podstawie: Biuletyn Statystyczny Służby Celnej Rzeczypospolitej Polskiej, op. cit.

wskazać na zależność między liczbą wydawanych pozwoleń a wielkością miasta, w którym znajduje się urząd celny, tzn. im większe jest miasto, tym więcej przedsiębiorstw, które korzystają z procedury uproszczonej. Stosunkowo mała liczba pozwoleń wydanych przez urzędy celne w Gdańsku i Legnicy wynika między innymi stąd, że urzędy te zostały zlikwidowane z dniem 1 kwietnia 2001 r.

Jedną z form procedur uproszczonych jest wpis do rejestru, z którą związana jest instytucja miejsca uznanego. Na rysunku 3 przedstawiono dynamikę liczby miejsc uznanych do procedury uproszczonej na przestrzeni pięciu kwartałów: od I kwartału roku 2002 do I kwartału roku 2003 włącznie. W ciągu czterech kwartałów 2002 r. liczba miejsc uznanych do procedury uproszczonej systematycznie rosła. Sytuacja zmieniła się w pierwszym kwartale 2003, kiedy to liczba miejsc uznanych do procedury uproszczonej zmniejszyła się do 1325. Zakres zastosowania procedur uproszczonych zmieniał się w kolejnych latach funkcjonowania tej procedury w polskim prawie celnym.

Rys. 3. Liczba miejsc uznanych do procedury uproszczonej w poszczególnych kwartałach lat 2002-2003

Źródło: Biuletyn Statystyczny Służby Celnej Rzeczypospolitej Polskiej I kw 2003 r., Ministerstwo Finansów, Departament Organizacji Służby Celnej – Wydział Monitorowania i Analiz, Warszawa, czerwiec 2003, s. 41.

Z danych zawartych w tabeli 3 wynika, że w pierwszym roku funkcjonowania instytucji procedury uproszczonej wydano 350 pozwoleń na jej stosowanie. Najwięcej, bo aż 75% ogólnej liczby pozwoleń udzielonych w roku 1998 wydano w odniesieniu do procedury dopuszczenia do obrotu (112) i procedury wywozu (151). Najmniej pozwoleń wydano na stosowanie procedury uproszczonej przy odprawie czasowej (7) i uszlachetnieniu biernym (4). W analizowanym okresie nie wydano ani jednego pozwolenia na stosowanie procedury uproszczonej przy procedurze przetwarzania pod kontrolą celną.

W roku 1999 liczba wydanych pozwoleń oraz ich struktura ze względu na procedurę celną uległa w stosunku do 1998 roku niewielkim zmianom (por. tab. 4). Liczba wydanych w 1999 roku pozwoleń na korzystanie z procedury uproszczonej wyniosła 360 (jedynie o 10 więcej niż w roku 1998). Podobnie jak w roku 1998, najwięcej pozwoleń na stosowanie procedury uproszczonej wydano w odniesieniu do procedury dopuszczenia do obrotu (109) oraz procedury wywozu (142). W stosunku do roku poprzedniego prawie dwukrotnie wzrosła liczba pozwoleń na stosowanie procedury uproszczonej przy procedurze odprawy czasowej i procedurze tranzytu, a nieznacznie spadła liczba wydanych pozwoleń przy procedurze wywozu.

Zakres zastosowania instytucji procedury uproszczonej znacznie się zwiększył w roku 2000 (por. tab. 5). Ogólna liczba wydanych pozwoleń na stosowanie procedury uproszczonej wzrosła prawie trzykrotnie w stosunku do roku 1999. Znacznie wzrosła liczba pozwoleń na stosowanie procedury uproszczonej przy procedurze tranzytu (205) i stanowiła około 20% ogólnej liczby wydanych pozwoleń. Prawie 66% wszystkich wydanych w tym roku pozwoleń na korzystanie z procedury uproszczonej stanowiły pozwolenia wydane odnośnie do procedury dopuszczenia do obrotu i wywozu. W stosunku do lat poprzednich wzrosła także liczba pozwoleń na korzystanie z procedury uproszczonej przy procedurze składu celnego.

Tabela 3. Liczba wydanych w roku 1998 pozwoleń na stosowanie procedury uproszczonej w poszczególnych procedurach celnych według urzędów celnych

Urząd celny	Procedura								Ogółem
	Dopuszczenie do obrotu	Uzłachetnienie czynne	Odprowa czasowa	Skład celny	Uzłachetnienie bierne	Wywóz	Przetwarzanie pod kontrolą celną	Tranzyt	
Cieszyn	5	1	0	0	0	19	0	1	26
Gdańsk	7	1	0	1	0	4	0	0	13
Gdynia	2	0	0	1	0	1	0	0	4
Kraków	13	3	0	0	0	13	0	1	30
Białystok	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Łódź	11	2	2	6	1	7	0	4	33
Nowy Targ	3	0	0	0	1	2	0	1	7
Poznań	9	3	1	2	1	5	0	3	24
Przemysł	7	1	1	4	0	14	0	8	35
Rzepin	0	9	0	0	0	0	0	0	0
Szczecin	2	3	0	0	0	18	0	0	23
Biała Podlaska	1	2	1	1	0	7	0	1	13
Warszawa	17	4	0	4	0	9	0	6	40
Warszawa PL	3	0	0	0	0	0	0	0	3
Wrocław	19	1	0	2	0	21	0	0	43
Legnica	0	0	0	0	1	0	0	0	1

Urząd celny	Procedura							Ogółem	
	Dopuszczenie do obrotu	Uszlachetnienie czynne	Odprawa czasowa	Skład celny	Uszlachetnienie bierne	Wywóz	Przetwarzanie pod kontrolą celną		Tranzyt
Katowice	8	5	2	2	0	25	0	2	44
Toruń	5	0	0	0	0	6	0	0	11
Olsztyn	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ogółem	112	26	7	23	4	151	0	27	350

Zródło: Jak w tab. 1, s. 41.

Tabela 4. Liczba wydanych w roku 1999 pozwoleń na stosowanie procedury uproszczonej w poszczególnych procedurach celnych według urzędów celnych

Urząd celny	Procedura							Ogółem	
	Dopuszczenie do obrotu	Uszlachetnienie czynne	Odprawa czasowa	Skład celny	Uszlachetnienie bierne	Wywóz	Przetwarzanie pod kontrolą celną		Tranzyt
Cieszyn	0	0	1	0	0	5	0	0	6
Gdańsk	7	0	1	0	0	8	0	1	17
Gdynia	1	0	0	0	0	5	0	0	6
Kraków	12	4	0	3	0	12	0	1	32
Białystok	1	0	0	0	0	2	0	0	3
Łódź	15	4	1	3	0	7	0	4	34
Nowy Targ	0	1	0	0	0	1	0	0	2
Poznań	9	3	2	2	0	10	0	11	37
Przemysł	3	0	0	2	0	8	0	5	18

Urząd celny	Procedura								Ogółem
	Dopuszczenie do obrotu	Uzlachetnienie czynne	Odprawa czasowa	Skład celny	Uzlachetnienie bierne	Wywóz	Przetwarzanie pod kontrolą celną	Tranzyt	
Rzepin	1	1	0	0	0	4	0	0	6
Szczecin	10	2	1	0	0	11	0	0	24
Biała Podlaska	10	1	1	9	0	14	0	0	35
Warszawa	12	1	0	3	0	4	0	6	26
Warszawa PL	3	0	3	0	0	1	0	0	7
Wrocław	11	5	0	1	0	16	0	12	45
Legnica	0	0	0	0	1	3	0	1	5
Katowice	7	2	1	0	0	10	0	1	21
Toruń	7	5	1	1	0	16	0	1	31
Olsztyn	0	0	0	0	0	5	0	0	5
Ogółem	109	29	12	24	1	142	0	43	360

Źródło: Jak w tab. 1, s. 40.

Tabela 5. Liczba wydanych w roku 2000 pozwoleń na stosowanie procedury uproszczonej w poszczególnych procedurach celnych według urzędów celnych

Urząd celny	Procedura								Ogółem
	Dopuszczenie do obrotu	Uzlachetnienie czynne	Odprawa czasowa	Skład celny	Uzlachetnienie bierne	Wywóz	Przetwarzanie pod kontrolą celną	Tranzyt	
Čieszyn	5	1	0	0	0	17	0	13	36

Urząd celny	Procedura										Ogółem
	Dopuszczenie do obrotu	Uszlachetnianie czynne	Odprawa czasowa	Skład celny	Uszlachetnianie bierne	Wywóz	Przetwarzanie pod kontrolą celną	Tranzyt			
Gdańsk	15	1	1	3	0	12	0	1			33
Gdynia	6	1	0	1	0	10	0	4			22
Kraków	29	6	0	3	1	34	0	39			112
Białystok	6	1	0	0	0	18	0	5			30
Łódź	37	7	2	7	0	3	0	6			62
Nowy Targ	2	2	0	0	1	4	0	0			9
Poznań	36	12	3	6	4	41	0	13			115
Przemysł	9	3	1	5	0	19	0	0			37
Rzepin	3	13	3	1	0	31	0	0			51
Szczecin	22	14	2	0	0	23	0	0			5
Biała Podlaska	15	6	3	9	0	22	0	0			55
Warszawa	35	2	0	6	0	15	0	18			76
Warszawa PL	4	0	0	0	0	0	0	0			4
Wrocław	37	9	1	3	0	72	0	55			177
Legnica	6	2	0	0	0	18	0	12			38
Katowice	18	7	2	0	0	23	0	18			68
Toruń	14	3	1	1	0	25	0	16			60
Olsztyn	2	1	0	0	1	11	0	0			15
Ogółem	301	91	19	45	7	398	0	205			1066

Źródło: Jak w tab. 1, s. 40.

W następnym roku zanotowano dalszy wzrost liczby wydanych pozwoleń na stosowanie procedury uproszczonej. Jak wynika z tab. 6, w 2001 r. wydano 2550 pozwoleń na stosowanie procedury uproszczonej. Najwięcej pozwoleń odnosiło się do stosowania procedury uproszczonej przy procedurze wywozu (721 pozwoleń, co stanowiło ponad 28% ogólnej ich liczby), procedury dopuszczenia do obrotu (591) i tranzytu (584). W 2001 r. wydano relatywnie dużo (327) pozwoleń odnośnie do procedury uszlachetniania biernego, podczas gdy w latach 1998-2000 liczba wydanych pozwoleń przy tej procedurze nie sięgnęła nawet 10. W porównaniu z rokiem 2000 trzykrotnie wzrosła liczba wydanych pozwoleń na korzystanie z procedury uproszczonej przy procedurze składu celnego.

W roku 2002 liczba i struktura pozwoleń na stosowanie procedury uproszczonej nieco się zmienia w porównaniu z poprzednim rokiem (por. tab. 7). Liczba wydanych w 2002 r. pozwoleń na stosowanie procedury uproszczonej zmniejszyła się do 2281. Mimo spadku liczby wydanych pozwoleń ogółem liczba pozwoleń dotyczących procedury tranzytu wzrosła do 858. W 2002 r. po raz pierwszy wydano pozwolenia na stosowanie procedury uproszczonej przy procedurze przetwarzania pod kontrolą celną. W stosunku do roku poprzedniego nastąpił wyraźny spadek liczby pozwoleń na stosowanie procedury uproszczonej przy procedurze uszlachetniania biernego (z 327 na 56).

W I kwartale 2003 r. wydano 1090 pozwoleń na korzystanie z procedury uproszczonej. Najwięcej pozwoleń zostało wydanych odnośnie do procedury dopuszczenia do obrotu (224), wywozu (372) i tranzytu (346). Niewielką liczbę pozwoleń wydano na stosowanie procedury uproszczonej przy procedurze odprawy czasowej (19), składu celnego (20) oraz uszlachetniania biernego (22); porównaj tabela 8.

Korzyści i ograniczenia stosowania procedur uproszczonych przez polskie przedsiębiorstwa

Uproszczone procedury celne służą ograniczeniu czynności niezbędnych do objęcia towarów procedurą celną i umożliwiają sprawniejszą organizację handlu zagranicznego, przede wszystkim od strony logistycznej, a w niektórych przypadkach również od strony finansowej¹⁶. Uproszczenie czynności polega na rzeczywistym uproszczeniu i ułatwieniu formalności celnych z jednoczesnym zagwarantowaniem interesów Skarbu Państwa. Poprawia to sprawność kontroli celnej i postępowania celnego oraz obniża koszty działalności zarówno przedsiębiorstw uczestniczących w obrotach gospodarczych z zagranicą (importerów i eksporterów), jak i organów celnych.

Podmioty uczestniczące w obrotach towarowych z zagranicą, a także funkcjonariusze celni uważają procedury uproszczone za wygodny element obrotu towarowego z zagranicą. Od 1998 r., kiedy procedury uproszczone zostały wprowadzone, zmieniono niektóre przepisy dotyczące realizacji procedur uproszczonych, w tym ograniczono liczbę wymaganych dokumentów. Umożliwia to efektywniejszą organizację pracy

Tabela 6. Liczba wydanych w roku 2001 pozwoleń na stosowanie procedury uproszczonej w poszczególnych procedurach celnych według urzędów celnych

Urząd celny	Procedura										Ogółem
	Dopuszczenie do obrotu	Uszlachetnianie czynne	Odprawa czasowa	Skład celny	Uszlachetnianie bierne	Wydóz	Przetwarzanie pod kontrolą celną	Tranzyt			
Cieszyn	11	3	1	0	6	14	0	19	54		
Gdynia	22	7	3	4	0	32	0	19	87		
Kraków	30	8	3	3	4	42	0	57	147		
Białystok	11	0	0	0	0	25	0	13	49		
Łódź	29	7	4	7	5	23	0	44	119		
Nowy Targ	2	3	1	0	1	2	0	4	13		
Poznań	49	22	3	5	1	66	0	61	207		
Przemysł	20	8	1	11	0	51	0	32	123		
Rzepin	41	40	4	0	6	172	0	64	327		
Szczecin	15	22	0	0	0	35	0	24	96		
Biała Podlaska	8	3	2	2	1	24	0	17	57		
Warszawa	235	11	3	75	295	45	0	70	734		
Warszawa PL	6	0	0	0	0	2	0	0	8		
Wrocław	54	20	4	8	5	92	0	76	259		
Katowice	29	3	1	0	2	38	0	35	108		
Toruń	26	12	5	5	1	34	0	47	130		

Urząd celny	Procedura						Ogółem		
	Dopuszczenie do obrotu	Uzłachetnienie czynne	Odprowa czasowa	Skład celny	Uzłachetnienie bierne	Wywóz		Przetwarzanie pod kontrolą celną	Tranzyt
Olštyn	3	3	0	0	0	24	0	2	32
Ogółem	591	172	35	120	327	721	0	584	2550

Źródło: Biuletyn Statystyczny Służby Celnej Rzeczypospolitej Polskiej, Ministerstwo Finansów, Departament Organizacji Służby Celnej, Warszawa, luty 2002, s. 25-34.

Tabela 7. Liczba wydanych w roku 2002 pozwoleń na stosowanie procedury uproszczonej w poszczególnych procedurach celnych według urzędów celnych

Urząd celny	Procedura						Ogółem		
	Dopuszczenie do obrotu	Uzłachetnienie czynne	Odprowa czasowa	Skład celny	Uzłachetnienie bierne	Wywóz		Przetwarzanie pod kontrolą celną	Tranzyt
Cieszyn	8	2	0	0	1	15	0	28	54
Gdynia	17	8	3	1	4	16	0	30	79
Kraków	15	5	1	3	2	25	0	59	110
Białystok	5	0	0	1	0	8	0	97	201
Łódź	34	10	4	9	5	42	0	97	201
Nowy Targ	1	0	0	0	0	0	0	5	6
Poznań	50	18	1	3	2	65	0	68	207
Przemysł	25	5	2	12	1	44	0	46	135
Rzepin	26	17	1	0	1	45	0	26	116
Szczecin	17	19	1	1	0	24	0	43	105

Urząd celny	Procedura								Ogółem
	Dopuszczenie do obrotu	Uszlachetnianie czynne	Odprawa czasowa	Skład celny	Uszlachetnianie bierne	Wywóz	Przetwarzanie pod kontrolą celną	Tranzyt	
Biała Podlaska	5	1	0	5	0	13	0	14	38
Warszawa	60	29	10	22	11	78	0	103	313
Warszawa PL	43	13	2	5	10	36	9	41	159
Wrocław	74	23	6	6	9	110	0	143	371
Katowice	25	8	3	1	5	32	0	78	152
Toruń	12	11	5	3	2	15	0	46	94
Olsztyn	17	9	2	1	3	64	0	28	124
Ogółem	434	178	41	73	56	632	9	858	2281

Źródło: Jak tab. 6, s. 33.

Tabela 8. Liczba wydanych w I kwartale roku 2003 pozwoleń na stosowanie procedury uproszczonej w poszczególnych procedurach celnych według urzędów celnych

Urząd celny	Procedura								Ogółem
	Dopuszczenie do obrotu	Uszlachetnianie czynne	Odprawa czasowa	Skład celny	Uszlachetnianie bierne	Wywóz	Przetwarzanie pod kontrolą celną	Tranzyt	
Cieszyn	3	0	0	0	0	4	0	5	12
Gdynia	4	2	0	1	1	5	0	5	18
Kraków	5	2	0	0	0	8	0	8	23

Urząd celny	Procedura										Ogółem
	Dopuszczenie do obrotu	Uszlachetnienie czynne	Odprowa czasowa	Skład celny	Uszlachetnienie bierne	Wywóz	Przetwarzanie pod kontrolą celną	Tranzyt			
Białystok	4	0	0	0	0	9	0	3	16		
Łódź	4	6	4	2	2	7	0	8	33		
Nowy Targ	1	0	0	0	0	2	0	2	5		
Poznań	30	7	0	4	2	39	0	31	113		
Przemysł	2	1	1	1	0	8	0	2	15		
Rzepin	22	16	2	0	1	38	0	21	100		
Szczecin	2	4	0	0	0	6	0	4	16		
Biała Podlaska	1	0	0	0	1	2	0	4	8		
Warszawa	14	4	0	0	1	6	0	16	41		
Warszawa PL	10	2	0	1	1	9	0	17	40		
Wrocław	86	24	7	7	10	130	0	163	427		
Katowice	8	2	0	2	0	10	0	13	35		
Toruń	7	6	2	1	0	10	0	9	35		
Olsztyn	21	11	3	1	3	79	0	35	153		
Ogółem	224	87	19	20	22	372	0	346	1090		

Zródło: Biuletyn Statystyczny Służby Celnej Rzeczypospolitej Polskiej, czerwiec 2003, s. 36.

w przedsiębiorstwach korzystających z procedury uproszczonej oraz znacznie przyspiesza załatwianie formalności celnych.

Procedury uproszczone odnoszą się jednak, z racji uregulowań i wymagań stawianych podmiotom wnioskującym o uzyskanie pozwolenia na stosowanie procedury uproszczonej, do większych firm, a przecież struktura polskiego handlu zagranicznego wskazuje, że zasadnicza część obrotów towarowych z zagranicą realizowana jest przez małe i średnie przedsiębiorstwa. Uregulowania te mogą być jedną z przyczyn tego, że zbyt mało podmiotów korzysta z procedury uproszczonej. Instytucja procedury uproszczonej jest także źródłem relatywnie większych korzyści właśnie w przypadku dużych podmiotów, bowiem gdy duża jest liczba zgłoszeń celnych, ułatwienia wprowadzone przepisami dają największy efekt w postaci znacznego skrócenia czasu załatwiania formalności. Jednak kodeks celny, określając przesłanki stosowania uproszczeń, nie wskazuje ani na pułap liczby zgłoszeń celnych ani na warunek systematyczności obrotu. Małe firmy też mogą stosować procedury uproszczone, choć w ich przypadku korzyści nie są tak znaczące.

Procedury uproszczone są dla firm przywilejem, z którego mogą korzystać, jeżeli spełniają przesłanki określone w kodeksie celnym, a także pod warunkiem, że nie naruszyły w sposób istotny przepisów prawa związanych z przywozem lub wywozem towarów. Rozwój procedur uproszczonych jest priorytetem w strategii administracji celnej. Jednak trudno jest oszacować, jak będzie się zmieniała liczba podmiotów korzystających z uproszczeń, zwłaszcza w warunkach akcesji Polski do Unii Europejskiej, tym bardziej że około 70% polskiego handlu zagranicznego realizowane jest z partnerami z Unii Europejskiej. Można przypuszczać, że na zakres zastosowania i atrakcyjność procedur uproszczonych tak dla przedsiębiorstw, jak i dla organów celnych (większe możliwości kontroli zgłoszeń celnych oraz weryfikacji danych) wpłynie rozwój systemu zgłoszeń elektronicznych CELINA, który pozwoli we wszystkich urzędach celnych na elektroniczne przesyłanie przez firmy powiadomień i zwalnianie towaru, a następnie przekazywanie zgłoszeń uzupełniających tą samą drogą.

Przypisy:

¹ Community Customs Code, Council Regulation (EEC) No 2913/92 of 12 October 1992, Official Journal L 302, 19/10/1992, s. 0001 – 0050.

² Ustawa z dnia 9 stycznia 1997 roku Kodeks celny, DzU z 1997 r., nr 23, poz. 117 z późn. zm., art. 80 §1.

³ Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 31 grudnia 2001 w sprawie procedur uproszczonych, DzU z 2002 r., nr 5, poz. 48, § 29 pkt 1-2.

⁴ Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 31 grudnia 2001 w sprawie procedur uproszczonych, op. cit., § 30 pkt 1-3.

⁵ E. Karasiński, Rodzaje dokumentów handlowych, „Rachunkowość w Eksporcie i Importie” 2000, nr 1, s. 21-22.

⁶ A. Kuś, Gospodarcze procedury celne w prawie polskim na tle prawa Unii Europejskiej, Wydawnictwo Juris, Warszawa-Poznań 2001, s. 56.

⁷ Ustawa Kodeks celny, op. cit., art. 6.

⁸ Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 31 grudnia 2001r. w sprawie procedur uproszczonych, op. cit., § 72-74. W celu wspomagania wszelkich działań związanych ze stosowaniem tej procedury, powstał system informatyczny tzw. Procedura ++.

⁹ A. Kuś, Gospodarcze procedury..., op. cit., s. 57.

¹⁰ S. Naruszewicz, M. Laszuk, Prawo celne. Zarys wykładu, Wydawnictwo Prawnicze Lexis Nexis, Warszawa 2001, s. 202-203.

¹¹ Informacja dla przedsiębiorców dokonujących obrotu towarowego z zagranicą, www.mf.gov.pl

¹² J. Borkowski, J. Chlebny, J. Chromicki, R. Hauser, H. Wojtachnio, Kodeks celny – Komentarz, Wydawnictwo Prawnicze Lexis, Warszawa 2001, s. 161-162.

¹³ Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 31 grudnia 2001 r. w sprawie procedur uproszczonych, op. cit., § 4.

¹⁴ Ustawa Kodeks celny, op. cit., art. 80 § 1 pkt 3.

¹⁵ Rozporządzenie Ministra Finansów 27 września 1999 r. w sprawie warunków wykonywania czynności kontroli celnej, DzU z 1999 r., nr 80, poz. 909, § 9.

¹⁶ A. Drwiłło, Procedury celne w świetle przepisów kodeksu celnego, Sopot 1999, s. 107.

The appliace of the simplified procedures to the practice of the Polish foreign trade (Summary)

The presented paper seeks to outline the principles governing **simplified procedures** applied in Poland in 1998 in order to simplify of formalities and custom procedures as far as possible while ensuring that operations are conducted in a proper manner, particularly with regard to their compliance with the regulations binding in this respect in the European Union. According to the legal status of the end of 2003 it can be ascertained that the system of simplified procedures has been adopted to the rules operative in the UE. The aim of this paper is also to present selected aspects of the implementing simplified procedures in Poland. This study seeks of the assesment of the scope and scale of using the simplified procedures in Polish foreign trade.